

OM TALFORHOLDET MELLEM HØJRE- OG VENSTREDREJEDE NÆB HOS KORSNÆB, *LOXIA*

AF

R. SPÄRCK

Endskøndt det er et velkendt fænomen, at næbbet hos *Loxia*-arterne undertiden er drejet til højre, undertiden til venstre, har det mere specielle spørgsmål, nemlig talforholdet mellem højre- og venstredrejede næb, kun i ringe grad været genstand for behandling. Da jeg i sin tid på prof. Raunkiærs opfordring søgte oplysning derom i litteraturen, fandt jeg kun lidet. Da der imidlertid dels i Zoologisk Museums, dels i vekselerer E. Lehn Schiølers samling (nu ogsaa paa Zoologisk Museum) findes et ret betydeligt materiale af *Loxia*, har jeg gennemgået dette. Derved fik jeg nogle tal, der vel ikke er store, men som, sammenlagt med det i litteraturen foreliggende, dog måske i nogen grad kan belyse spørgsmålet og muligvis bevirke, at ornithologer, som har adgang til større materiale, vil interessere sig for sagen og tage den op til undersøgelse.

Inden jeg går over til nærmere at omtale de fundne tal, skal jeg bemærke, at jeg, som skik er, ved højredrejet forstår, at overnæbbet er drejet til højre i forhold til undernæbbet. Endvidere må jeg tilføje, at der i litteraturen i almindelighed ikke i opgørelserne er skelnet mellem *L. curvirostra* og *L. pityopsittacus*, og jeg har derfor ogsaa behandlet dem under et, ligeledes de to køn. Dog har jeg for vekselerer E. Lehn Schiølers samplings vedkommende foretaget adskillelse såvel mellem køn som mellem de to ovennævnte arter for eksempelvis at prøve, om der skulde være nogen relation mellem næbbets drejning på den ene side og arten eller kønnet paa den anden side. I litteraturen har jeg for *L. curvirostra*'s vedkommende fundet følgende oplysninger: J. Clarke (Magaz. Nat. Hist., II. ser. vol. I. 1837 p. 165) oplyser, at han blandt 27 individer fandt 24 højredrejede og 3 venstredrejede. C. B. Ticehurst meddeler (British Birds, vol. III. 1909 p. 261), at han blandt 42 ♂♂ fandt 22 højre- og 20 venstredrejede, blandt

24 ♀♀ 15 højre- og 9 venstredrejede. U. Duerst meddeler (Mitth. Naturf. Ges. in Bern 1909), at han blandt 33 schweiziske eksemplarer af *curvirostra* fandt 23 højredrejede og 10 venstredrejede. Endelig oplyser Miller Christy (British Birds vol. VII. 1914 p. 316), at der i British Museum findes 84 højredrejede, 83 venstredrejede og 4 så unge, at drejningen endnu ikke er fremkommen; i samme tidsskrift oplyser H. F. Witherby (pag. 318), at han blandt 232 eksemplarer fandt 119 højre- og 113 venstredrejede. Altså synes der efter de i litteraturen hidtil foreliggende oplysninger, der ganske vist kun omfatter et ringe materiale, at være omtrent lige mange højre- og venstredrejede, måske med et lille flertal for højre.

I Zoologisk Museums samling fandtes 120 eksemplarer af *curvirostra* og *pityopsittacus*, af hvilke 67 var højre-, 57 venstredrejede og 2 unger. I Vekselerer E. Lehn Schiølers samling fandtes ialt 75 eksemplarer, hvoraf 35 var *pityopsittacus*. Af disse sidste var 22 højre- og 13 venstredrejede; ser vi paa kønnet, fandtes 9 højredrejede, 8 venstredrejede ♂♂, 13 højredrejede og 5 venstredrejede ♀♀. Af *L. curvirostra* fandtes 40, af hvilke 22 højredrejede og 18 venstredrejede, efter køn 11 højredrejede, 10 venstredrejede ♂♂, 11 højredrejede og 8 venstredrejede ♀♀; for alle 75's vedkommende bliver det 44 højredrejede og 31 venstredrejede. For det samlede materiale bliver det ialt 792 individer af *L. curvirostra* og *pityopsittacus*, af hvilke 436 havde højredrejet næb, 350 venstredrejet, medens 6 var unger. Vender vi os dernæst til den tredie art *L. leucoptera*, har jeg i litteraturen fundet en enkelt oplysning, idet C. B. Ticehurst (British Birds III. 1909 p. 261) oplyser, at der blandt 69 eksemplarer var dobbelt saa mange venstredrejede som højredrejede. I Zoologisk Museums samling fandtes 18 individer, af hvilke 9 højre- og 9 venstredrejede. I vekselerer E. Lehn Schiølers samling fandtes 9 individer, af hvilke 4 var højredrejede, 5 venstredrejede; efter køn 3 højredrejede og 2 venstredrejede ♂♂, 1 højredrejet og 3 venstredrejede ♀♀; ialt haves der saaledes oplysning om 96 individer af *L. leucoptera bifasciata*, af hvilke 36 var højre- og 60 venstredrejede. Af disse tal synes det altså at fremgå, at flertallet af *L. curvirostra* og *pityopsittacus* har højredrejede næb, i hvert fald fandtes der intetsteds blandt de foreliggende oplysninger eller i de undersøgte samlinger eksempler på, at flertallet var venstredrejet. Omvendt er der i alle de undersøgte for *leucoptera*'s vedkommende

enten flest venstredrejede eller lige mange af hver. Som tidligere nævnt, er materialet ret ringe, så at det muligvis kan bero på en tilfældighed, men på den anden side kan det også tyde på, at der på dette punkt er en forskel mellem de to grupper. Skulde dette ved en nøjere undersøgelse vise sig at være rigtigt, vil det betyde, at man ikke, som man vel på forhånd vilde være tilbøjelig til, kan betragte næbbets krydsning som en i individets liv erhvervet men som en arvelig egenskab. Såfremt næbkrydsningen hos *Loxia*-arterne er en i individets liv ved koglebehandling erhvervet egenskab, må man på forhånd vente, at undersøgelsen af et tilstrækkelig stort materiale vilde give omtrent lige mange eksemplarer med højre- og venstredrejede næb, ligesom man i så fald må formode, at talforholdet vilde være ens hos de forskellige arter. Endnu bør tilføjes, at jeg ikke i de to samlinger, jeg har undersøgt, har fundet noget tilfælde, hvor individer med næbbet krydset til en bestemt side fortrinsvis var skudt paa samme sted. I de flokke af korsnæb, der kommer til Danmark, synes således begge næbformer at være repræsenterede i samme forhold som i arterne som helhed. Ej heller har jeg kunnet finde nogen relation mellem køn og næbform. Endelig kan jeg oplyse, at jeg i litteraturen har fundet et par oplysninger om den amerikanske form *L. curvirostra americana*, idet J. Dwight meddeler (The sequence of plumages and moults of the passerine birds of New York, 1900, p. 176) at have fundet blandt 68 individer 38 højre- og 30 venstredrejede medens Ticehurst (l. c.) blandt 31 fandt 17 højredrejede og 14 venstredrejede, altså lignende talforhold som hos *L. curvirostra* og *pityopsittacus* i Europa. Hos *L. curvirostra himalayensis* oplyser Ticehurst (l. c.) at have fundet 14 højre- og 13 venstredrejede.

NOGLE ORNITHOLOGISKE NOTITSER FRA HIRSHOLMENE

AF

BERNT LØPPENTHIN

Hirsholmene er beliggende 6—7 Kilometer Nordøst for Frederikshavn, og kun Hovedøen paa 24,7 Tønder Land¹ er beboet af Mennesker. Fra selve Hirsholmen gaar en Sandrevle i

¹ Arealangivelserne efter Achton Friis: De danskes Øer Bd. 3, p. 327—342. 1928.